

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA, Președinte la Curtea de Apel București

Prim - Redactor

V. ANGHELOVICI

Dr. în drept de la Paris, Magistrat

Fondator & Ad-tor

ION S. CODREANU

Avocat

Secretar de Redacție

E. C. DECUSARA

Dr. dela Paris, Șeful Statisticii judiciare

ABONAMENTUL

Pe an, în România 100 lei
6 luni 50 »
3 luni 25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
— TELEFON 13/29 —

Rugăm cu insistență pe onorații noștri abonați a trimite prin mandat poștal plata abonamentelor datorate, pe adresa d-lui Codreanu, la ziar, sau să plătească încasatorii noștri *D. Niculescu* pentru provincie și *C. Petculescu* pentru capitală, singurii împuterniciți a încasa sume și libera chitanțe din registrul cu mactă prevăzut cu stampila ziarului. Pentru *BUCOVINA* a bine voit a primi reprezentanța d-l *Dr. OCTAVIAN SCALAT*, avocat din Cernăuți, care este autorizat a primi publicațiunii, anunțuri și abonamente și a încasa sumele cuvenite, eliberând chitanțe descărcătoare din registrul prevăzut cu stampila ziarului „Curierul Judiciar”. Rugăm a se da tot concursul.

SUMAR

— Anul 1920.

— Asociațiunea generală a juriștilor din România-Mare, ședința din 28 Decembrie 1919, cu discursurile d-lui Ministru de Justiție Ștefan C. Pop, d-lui decan Dem. Dobrescu și d-lui președinte N. C. Schina.

— Formele vânzărilor voluntare prin justiție, de d-l avocat Ștefan Scriban.

JURISPRUDENȚA:

— Înalta Curte de casație s. I: *Barbu Anghel Badea cu Locot. S. Marinescu și Elena Popescu* (Construcțiuni pe teren strein.— Detentor precar.—Art. 494 cod. civil);

— Judecătoria ocol. rural Epurești-Vlașca: *Nedelea Mușat V-ra cu Șerban Mușat* (Constructor de rea credință pe terenul altuia.— Efecte.—Art. 494 comb. cu art. 486 și 487 c. civ.)

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Apel I*: 1. Legea învoielor agricole. — Islaz. — Ofertă sub condițiune. — Neîndeplinirea ei în termenul util. — Nulitatea ofertei. — Art. 9, al. 3 legea învoielor agricole;

2. Ofițer activ sărit la înaintare trei ani consecutivi. — Confirmarea de „bun în grad”. — Demisionare. — Art. 23, 26 și 59 al. 1 și 4 din legea mărcilor de fabrică. — Art. 23, 26 și 59 al. 1 și 4 din legea mărcilor de fabrică. — Modificarea art. 59 prin legea dela 1913. — Neaplicarea legii din 1913 ofițerului demisionat anterior legii dată cu efect retroactiv.

— *Apel II*: Apel.—Convențiuni matrimoniale. — Art. 1228 cod. civil. — Donație în timpul căsătoriei. — Terțiu donator. — Inscricție ipotecară. — Inadmisibilitate.

— *Apel IV*: Marcă de fabrică. — Condițiunile cerute de lege. — Adoptarea în mod nelegal de o altă fabrică. — Dreptul de a o revindica. — Art. 1 și 4 din legea mărcilor de fabrică.

— *Casație I*: Locațiune. — Rechiziție. — Lipsă de folosință. — Caz de forță majoră. — Riscurile luate de chirias asupra sa. — Dacă mai poate cere o reducere de chirie proporțională cu lipsa de folosință? Soluție negativă. — Chestie de interpretare suverană. — Art. 1423, comb. cu 1082, 1426, 1428 c. civil.

— *Casație II*: Delapidare de bani publici. — Perceptor. — Nejustificarea sumei găsită lipsă. — Procesul verbal al controlorului fiscal care constată lipsa. — Stabilirea delictului. — Deschiderea acțiunii publice. — Consemnarea sumei după luarea interogatorului de către judecătorul de instrucție. — Dacă poate scăpa de pedeapsă pe delinquent? — Soluție negativă. — Art. 140 c. penal.

— *Casație III*: Protest. — Locul unde se face. — Cercetările ce trebuiesc făcute de portărei. — Art. 327, 272, 328 c. comercial.

Anul 1920

Sărbătorind al 28-lea an de apariție a revistei „Curierul Judiciar”, în aceste momente excepționale, când România își vede realizat visul lui de reacuri, se cuvine în primul rând să vorbim de scumpii noștri morți, căzuți pe câmpul de luptă.

Către ei, către aceia cari și-au dat viața lor pentru a o salva pe a noastră, ni se îndreaptă amintirea pioasă și recunoscătoare. În fața acestor sfinte morminte, de multe ori fără cruce și fără nume, să ne descoperim cu erlariie, rugând pe D-zeu să primească sacrificiul atâtor vieți, ocrotind România-Mare.

Am trecut prin momente dureroase, când la suferința mândriei naționale se adăoga amărăciunea inutilității sacrificiului.

Au venit pe urmă zilele de reculegere dela Mărășești, Oituz și Mărăști! Onoarea patriei era salvată! Și în fine izbânda.

Visul urât al ocupației dușmane se risipea dinaintea soarelui strălucitor al victoriei.

Corpul magistrăților ca și al avocaților au dat unul din tributurile cele mai însemnate de sânge, în războiul pentru întregirea neamului, oameni ai legii, au făcut să triumfe cu prețul vieții lor aceea lege supremă a salvării patriei, a cărei înțelegere e apanajul sufletelor de elită.

Am fost printre cei d'întâi, care am luat inițiativa baterii unei plăci comemorative a magistrăților și avocaților morți pe câmpul de luptă, pe care să fie săpate numele acestor eroi.

Ele vor rămâne mai adânc săpate în inima noastră.

Incheind acest capitol, amintim cu oare care mândrie că revista „Curierul Judiciar” a susținut în totdeauna alăturarea noastră de aceia cari reprezentau lupta dreptății și libertății contra forței brutale.

Războiul mondial prin deslănțuirea uriașă de forțe pe care le-a pus în mișcare, a produs transformări profunde în viața omenirii. Repercusiunea sa a fost natural să se producă și asupra științei dreptului și ea s'a manifestat printr'un dublu efect: pe de o parte disprețul ideii de drept cu care a fost început și condus războiul a adus un regres al simțului juridic, care mergea către o afinare crescândă, iar pe de altă parte nevoia de a lua măsuri urgente pentru cazuri noi și neprevăzute, a dat naștere unei legislațiuni excepționale, menite să dispară odată cu starea de război.

Ăfară însă de această floră legislativă, exterioară dreptului propriu zis, războiul a pus la ordinea zilei numeroase chestiuni de o importanță capitală, născute din noua așezare politică și socială a omenirii, cărora trebuie să li se dea o rezolvare juridică.

Astfel dela teoria responsabilității obiective, fază înaintată a responsabilității civile, știința dreptului s'a coborât pentru a dispărea la dreptul subiectiv al pumnului, revendicat de militarismul german, iar dela anexiunea cu forța s'a ridicat la dreptul de autodeterminare a popoarelor, făcând astfel o mare curbă ce reprezintă, pentru juristul doritor să reia studiile de drept, un lung drum de străbătut.

Pentru noi, românii, sarcina se prezintă, poate în proporții mai mari de cât altădată, sub același dublu aspect al stagnării științei dreptului, aproape înlocuită printr'o legislație excepțională și al rezolvării noilor probleme din cari vom cita în primul rând pe aceea a unificării legislației pentru toți românii, pe cât de grea din punctul de vedere al dificultăților tehnice, pe atât de importantă din punctul de vedere național și politic.

Bătrâna revistă „Curierul Judiciar“, care s'a bucurat în decursul lungii sale existențe de colaborarea celor mai cunoscute pene juridice dela noi, trecând sub direcțiunea distinsului prezident dela Curtea de apel din București, D-l N. C. Schina s'a prezentat publicului cu un bogat și precis program de activitate.

În dorința de a da acestei reviste toată dezvoltarea ce o comportă studiul numeroaselor probleme de ordin juridic, economic și social, născute din noua stare de lucruri ce s'a creat României prin rezultatul fericit al războiului, un grup de juriști, constituiți în societate anonimă, sub prezidenția eminentului decan de Ilfov, D. D. Dobrescu, au cumpărat atât revista „Curierul Judiciar“, cât și tipografia cu același nume, păstrându-i noua direcție.

În programul de activitate pe care l'am expus odată cu apariția acestei reviste în luna Iunie 1919, figura ca un prim punct de activitate colaborarea la unificarea legislației înăuntrul României-Mari.

Bucuriei de a vedea țara noastră întregită în hotarele neamului îi succede grija de a-i da o legislație care să împace interesele tuturor locuitorilor ei.

Unitatea națională și suveranitatea Statului Român cer ca această legislație să fie una singură pentru tot teritoriul Românesc, după cum una și singură va fi și constituția României-Mari.

Găsirea modului în care interesele particulare vor putea fi puse de acord cu respectarea acestor principii de înalt ordin național și politic și stabilirea sistemului de drept care să corespundă mai bine rasei și tradițiilor poporului român, este fără îndoială forma în care se pune întreaga problemă a unificării legislației.

Deslegarea acestei probleme însă nu poate decurge fără o revizuire fie ea că cât de sumară a instituțiilor juridice din vechiul regat. Cu această ocazie vom avea de constatat că multe din ele nu mai corespund cerințelor timpului, iar unele necesare, care există în alte țări și chiar în ținuturile alipite, ne lipsesc cu desăcășire.

Modificarea și complectarea lor în sensul noilor directive indicate de progresul ideilor, forma al doilea punct important în programul nostru.

Dacă facem abstracție de caracterul morbid luat de mișcările populare în unele țări, rămâne ca principul democratic al cărui scop ar fi binele comun prin dezvoltarea liberă a energilor individuale și înlăturarea despotismului cât timp va respecta legea diferențierii valorilor și diviziunea lucrului conform aptitudinilor fiecăruia, ne indică drumul ce în mod fatal îl urmează evoluția societăților și de la care nici societatea noastră nu se va putea sustrage.

Modificarea regimului proprietății și chemarea maselor la viață publică sunt urmele indubitabile ale progresului pe care principul democratic l'a făcut la noi pe teremul economic și politic.

Ca o urmare a acestui progres, reforma administrativă se va face, după cum s'a amintit, pe principul descentralizării, aducând astfel democratizarea puterii executive.

Principiul însă de drept public al separației puterilor, care poate fi considerat ca primă achiziție a ideii democratice, căci s'a născut din nevoia de a proteja libertatea individului contra atotputerniciei Statului oligarhic, rămâne o simplă formulă juridică cât timp puterea judecătorească nu va fi complect emancipată de sub dependența puterii executive.

Justiția, prin natura sa, instituție eminentamente democratică, căci e destinată să împartă dreptatea cu aceiași măsură la toți justițiabili, nu poate fi de cât independentă, adevărata dreptate pornind din convingerea intimă și libertatea de spirit a judecătorului.

Progresul democrației departe de a-i micșora importanța socială, din contră i-o mărește, pe măsură

ce conștiința fiecăruia despre dreptul său devine mai clară și mai puternică.

Organizarea justiției astfel încât să ducă la complectă autonomie a instituției și la independența magistratului, a format una din principalele chestiuni de care revista noastră s'a ocupat. Și în acest sens se va citi cu interes ce spune academiciantul francez Emile Faguet, despre competența morală și autonomia magistraturii în cele două publicații ale sale: *Le culte de l'incompétence et l'horreur des responsabilités*, 1914.

Expunerea juridică a principiilor de drept public cărmuind această materie, a fost făcută de d-l N. Schina, directorul acestei reviste, în conferința sa intitulată: Problema judecătorească și necesitatea înfrățirii Magistraturei cu Baroul, când D-sa a prezentat și un excelent ante-proiect de reformă.

Cu această ocazie, înțelegând contribuția considerabilă pe care Baroul o dă în distribuția justiției, D-sa a crezut necesar să-l asocieze la opera de consolidare a puterii judecătorești și în acest spirit a preconizat înfrățirea Magistraturei cu Baroul, ceea ce azi, după cum vom vedea, a devenit o realitate.

O justiție, însă, oricât de bine organizată înăuntrul, nu și-ar atinge scopul dacă n'ar putea da și celui slab mijlocul ca să se folosească de ea în aceeași măsură ca și cel tare.

Organizarea unei asistențe eficace e deci, colorarul necesar al reorganizării justiției.

* * *

În 1907 un colaborator al Curierului Judiciar, d-l dr. Suciu, scriind articole pentru noul an, remarcă, între altele, că față de niște legi prea complicate pentru fapte juridice simple, problema pentru judecatori era textul legii, iar nu înfățișarea juridică a faptelor. Câtă deosebire între atunci și acum! Astăzi complexitatea faptelor întrece cu mult ipoteza legii și cadrul legal cu greu mai poate cuprinde numeroasele spețe pe care dezvoltarea diferitelor ramuri de activitate omenască le-a scos la iveală. Și mai mult decât evoluția lentă a ideilor, transformările brusce produse de războiul mondial au făcut să se schimbe însuși principiul legii, ceea ce face necesară o modificare a întregii materii guvernată de un anumit principiu.

Opera legislativă în timpul războiului nostru a stagnat cu totul din cauza neconvoacării Corpurilor legiuitoare. Alături însă s'a dezvoltat legislația specială a decretelor-legi, acte ale puterii executivă cu forță de lege.

Înalta noastră Curte de Casație a avut să se pronunțe asupra valabilității acestor decrete-legi și prin decizia din 15 Februarie 1919 *) a stabilit principiul legalității lor.

Autorii moderni ca Laband, Bluntschli și Jellinek preocupati de ideea de a conserva țărilor imperiului german titlu de state, merg până într-acolo încât să admită state nesuverane, susținând, că suveranitatea nu este un element esențial al Statului; alții ca H. Preuss nu ezită a sacrifica noțiunea de suveranitate în care nu văd decât un iscor de confuziuni și de erori și predică în mod radical eliminarea din știința juridică a cuvântului și a noțiunii.

În dreptul nostru public suveranitatea este însă un element esențial al Statului. Autorii noștri de drept public s'au raliat la opinia lui Bodin, care a făcut din noțiunea de suveranitate baza și centrul dreptului public, fiind numit, din această cauză, părintele suveranității. Suveranitatea este, dar, în teoria dreptului nostru public, semnul distinctiv al oricărui Stat.

În această ordine de idei autorul contemporan O. Orban spune, că dreptul de necesitate este o noțiune politică, iar nu juridică. Curtea noastră de Casație consacrand dreptul de necesitate, implicit a admis părerea lui Bluntschli și autorilor citați, cari din motive speciale înlăturau ideea de suveranitate.

Încă înainte de război noui tendințe se manifestau în drept, convergând către transformarea noțiunilor fundamentale ale drepturilor de proprietate și de libertate a muncii, cari dela declarația drepturilor omului din 1789 erau privite ca intangibile.

Concomitent cu sistemele filosofice ale lui Bergson și W. James lua din ce în ce mai mult consistență un sistem juridic și altul economic, fondate amândouă pe noțiunea dreptului — funcțiune socială. Cităm la întâmplare printre lucrările din cari se desprinde această nouă fisionomie a dreptului subiectiv: *Les transformations générales du droit privé* depuis le Code Napoléon, (1912,) cunoscuta publicație a lui Leon Duguit și „*Le droit de propriété et le régime démocratique*“ (1906) a lui E. Marguery. Cu toate acestea, tot în 1912 a apărut o altă lucrare „*Les transformations du droit civil*“, datorită lui M. I. Charmont, în care se menținea vechea concepție a drepturilor individuale în care ceilalți autori vedeau funcțiuni sociale.

Războiul punând mai mult în evidență importanța solidarității în organismul social a consolidat acest sistem, care privea individul în funcțiune de grup, refuzând dreptului său orice caracter metafizic și subiectiv.

Ca o consecință a acestei concepțiuni de interdependență socială a dreptului, teoria abuzului de drept a luat la rândul său o nouă dezvoltare.

Responsabilitatea civilă de aserteneță tinde către o schimbare a bazei sale juridice. De unde până acum pentru a o deduce juristul avea în vedere

*) Vezi Curierul Judiciar No. .

voința intențională sau nu, atenția concepției moderne, din contră, e atrasă mai mult spre prejudiciul suferit. Astfel culpa, ca fundament al responsabilității, tinde să fie înlocuită prin risc, și cu drept cuvânt, căci acela care se bucură de avantajele creerii riscului este echitabil să-i suporte și consecințele.

Sub aceeași influență a războiului, condițiile femeilor în familie și în Stat s'au schimbat, dreptul de proprietate, mai ales în țările agrare, au luat o nuanță comunistă, constituind — cum foarte bine se exprimă R. Garofalo în al său discurs *) un colectivism agrar, iar evoluția dreptului internațional către un drept universal, ne-a dat Societatea Națiunilor.

Baroul de Ilfov, sub președinția D-lui Decan. Dobrescu, a avut ocazia ca și Barourile de Chișinău, Iași și Covurlui să aplice noile idei progresiste ale condițiunii sociale a femeii recunoscând acesteia dreptul de a exercita profesiunea de avocat.

Contractul de muncă urmează de asemenea să primească o reglementare a cărei nevoie — frecvența grevelor — o face din ce în ce mai simțită.

Teoria interdependenței sociale, după care și dreptul la libertatea de muncă e în funcțiune de interes social, ne duce la concluzia că acest drept nu mai poate fi exercitat în mod abuziv în dauna grupului social.

În lucrarea lui René Thery: *Caractères généraux de la réglementation jurisprudentielle du contrat de travail*, 1913, găsim decizia Curții supreme din Franța, care în încetarea concertată și voluntară a lucrului, vede o ruptură a contractului, aducând față de contractanți consecințele juridice ale nerespectării convențiilor.

În procesul născut între capital și muncă, ambele deopotrivă de interesante pentru jurist, e de dorit să intervie arbitrajul pentru a soluționa acel diferend în modul cel mai conform cu tendințele democratice și cu echitatea¹⁾

Tot printre reformele necesare legislative trebuie să socotim pe aceia relativă la educația copiilor și înlăturarea prostituției la minori, de care s'a ocupat în Franța legea din 12 Aprilie 1907. Și în această ordine de idei vom menționa printre reformele de imediată necesitate: Reabilitarea condamnaților, desdaunarea celor condamnați pe nedrept și introducerea Legei cunoscută în Franța sub numele de Legea Bérenger.

Jurisprudența a avut să facă în ultimii trei ani o lucrare pe cât de grea, pe atât de sterilă. O profuziune de ordonanțe ale ocupantului și de decrete-legi ale guvernului român i-au luat cea mai mare parte din energie zadarnic, căci această exuberanță

legislativă urmează să ia sfârșit odată cu intrarea lucrurilor în normal.

Printre chestiunile din codul civil cari s'au pus mai mult în discuțiunea instanțelor noastre judecătorești, tot pentru motivul că era o consecință a războiului, a fost lipsa de folosință a imobilelor din cauză de forță majoră. Asupra acestei chestiuni s'au format trei sisteme jurisprudențiale, dintre cari până acum n'a rămas nici unul complet victorios, și însăși Înalta noastră Curte de Casație n'are o jurisprudență constantă în această materie.

Instanțele de fond au avut deasemeni să aplice interesanta teorie a efectelor declarației unilaterale de voință și a anti-contractului. Până acum nu știm ce primire vor avea aceste soluțiuni.

Doctrina dreptului, dacă facem abstracție de decretele-legi cari au găsit un comentator competent în d-l Al. Costin, judecător la Trib. Ilfov, a făcut puține progrese și fără îndoială scumpetea materialului și a mânei de lucru au contribuit în mare parte la raritatea publicațiilor de drept.

Dreptul internațional a suferit din acest război, transformări profunde pentru că și violările ce i s'au adus au fost dintre cele mai mari.

Ca o reacție naturală, din opresiunea exercitată de principiul anexiunii cu forța, a eșit dreptul de autodeterminare al popoarelor, care, cu toată știrbiră ce i s'a adus de Consiliul suprem, pe care nu putem decât să o desaprobam, va rămâne cea mai mare cucerire a omenirii, a dreptului la libertate.

* * *

Este cert că prin chemarea maselor la viața publică aspectul politic în țara noastră a luat o nouă fisionomie.

Părerea noastră este că această schimbare va fi mai mult aparentă cât timp votul universal se va exercita numai pe baza numărului și nu va asigura o preeminență a elementelor intelectuale.

Și în această ordine de idei e interesant să reamintim că, în Franța, s'a pus la cale formarea unui partid politic, numit „Partidul inteligenței” menit să asigure intelectualismului locul de frunte ce i se cuvine în viața de Stat.

Un obiect important de polemică îl formează, chestiunea de a se ști: care e caracterul noului parlament, dacă el poate fi sau nu constituantă. Din această discuție s'a desprins mai mult constatarea că argumentelor juridice nu li s'au dat multă valoare.

Știința și tehnica juridică, prin transformările lente pe cari le-a suferit au adus modificarea conceptului de drept și a interpretărei judiciare. Paralel cu acestea urmează să evolueze și rolul judecătorului în împărțirea dreptății. El nu mai poate rămâne spectatorul rece la duelul juridic d'între părți, pronunțând victoria uneia asupra celei l'alte, ci trebuie să devină cercetătorul neobosit al drep-

*) Vezi Curierul Judiciar No. 13/1919, pag. 127.

1) Vezi Conferința d-lui Decusară în Curierul Judiciar No. 27-28 1919 pag. 267

tăței, sacrificând la nevoie un amor propriu profesional, care nu mai convine tendințelor pozitive și anti-formaliste ale epocii.

Făcând bilanțul ultimilor ani, nu putem încheia fără să relevăm atitudinea demnă, spiritul de ordine și abnegație, prin care magistratura noastră s'a ilustrat în aceste timpuri de restriște pentru țară.

Ea a probat că-și înțelege rolul important pe care-l are în viața de Stat, și la care îi dă dreptul sacrificiile și calitățile sale.

Și vorbind de magistratură nu uităm pe bravi săi auxiliari, funcționarii judecătorești, ale căror juste pretenții au fost formulate încă la congresul lor din 1913.

Pe când însă celelalte clase de funcționari și muncitori își ameliorau treptat situația, aceștia au rămas uitați în totdeauna, și greva pe care în timpul din urmă au declarat-o nu era decât consecința fatală a unei stări pe cari nu mai puteau s'o suporte.

Mijlocul deși ilegal în formă, însă era atât de îndreptățit în cât nimeni nu se gândește să le facă din aceasta o vină.

Oameni de ordine au reluat lucrul înainte de a obține vre-o îmbunătățire, încrezători în promisiunea de a supune soarta lor Parlamentului, ce li-a fost dată de D-l Decan Dobrescu, căruia îi revine marele merit de a fi făcut să se reia cursul justiției care prin această grevă era întrerupt în toată țara.

În ajunul revizuirii Constituției, revendicările magistraturei urmează să fie formulate cu tărie subț pericoul de a nu fi ținute mai târziu în seamă.

* * *

Între Magistratură și Barou exista o linie de demarcație care nu mai era de circumstanță pentru vremurile noi.

Înțelegând chemarea momentului, un înalt magistrat coborându-se de pe scaunul său în mijlocul Baroului, i-a întins o mână caldă și prietenoasă, invitându-i la o colaborare comună.

Gestul său a găsit înțelegere la reprezentantul avocaturii. Și astfel s'a pus baza necesară al înfrățirii Magistraturei cu Baroul, al cărei fundament va fi respectul reciproc întemeiat pe cultul justiției.

Promotorii acestei mișcări sunt două personalități tot atât de reprezentative ale timpurilor noi.

De o parte președintele Schina, temperament robust, spirit plin de inițiativă, minte bogată în idei, găsind curagiul actelor sale în probitatea sa desăvârșită, de altă parte Decanul Dobrescu, un gânditor de elită, o cinste exemplară, o inițiativă neobosită, fire pe cât de blajină în raporturile cu cei lalți, pe atât de tenace în realizarea binelui și apărarea adevărului, purtând în sine cultul dreptății și magistraturei.

Roadele acestei înfrățiri au început să apară. O Asociație importantă a juriștilor din România-Mare, cuprinzând cele mai de seamă nume de aci și din teritoriile alipite, a cărei ședință dela 28 Decembre 1919 a avut onoarea să fie prezidată de D-l St. C. Pop, ministru ad-interim al Justiției, s'a înjghebat definitiv sub acțiunea simultană și neobosită a celor doi promotori de cari am pomenit.

Intr'un moment când utilitatea muncii juridice contestată de aceia cari nu cunosc istoria socială și politică a lumii, e necesar ca intelectualismul juridic, fără deosebire de crez politic, să-și strângă rândurile pentru a apăra drepturile sale.

Din vălmășagul produs în omenire de războiul mondial o nouă alcătuire va lua naștere. Fiecare clasă socială caută să-și asigure un loc definitiv și cât mai bun în viitoarea organizare.

Prin felul cunoștințelor, prin experiența și prin chemarea lor, juriștii au dreptul la locul de frunte. Ei trebuie să lupte în comun pentru a-l cuceri.

Astfel după cum se exprimă d-l Franz B. Kellog, însărcinat cu redactarea discursului anual al Asociației avocaților din Statele-Unite (Report of the thirty fifth annual meeting of the American Bar Association — The Lord Baltimore Press, 912): „omul de lege care a știut să împlinească cu onoare cele mai înalte funcțiuni, va păstra influența sa și prestigiul său în noua lume care va naște”.

* * *

Posedăm o pleoră de tineri magistrați și avocați cari, însuflețiți de năzuințele vremii, s'au afirmat pe calea științei dreptului și cu mândrie trebuie să spunem că ei sunt cea mai bună speranță a viitorului.

În jurul revistei noastre: al cărui scop e stimularea muncii și caracterului, s'au grupat tineri de o valoare necontestată, cărora le vom rezerva în totdeauna locurile de onoare de care dispunem.

Asigurându-ne de prețioasa colaborare a unui distins magistrat și publicist, care cu începere de azi devine primul redactor al revistei noastre, credem că facem o achiziție de care ne putem felicita.

D-l Virgil Anghelovici, judecător de ședință la Tribun. Ilfov, doctor în drept dela Facultatea din Paris, descinde dintr'o veche familie de robă — buinicul său Pitarul Ion Giuan, a ocupat în 1858 demnitatea de Președinte al Tribunalului corecțional de Ilfov — și deci are tradiția unor generații ce s'au devotat justiției; de aceia îi zicem cu plăcere: bun venit între noi.

D-l Eugen C. Decusară, doctor în drept dela Facultatea din Paris, șeful statisticii judiciare devine, cu începere de azi, secretar de redacție al revistei noastre.

D-sa este un distins autor, specializat în chestiuni economice și de drept penal, a cărui lucrare prin-

cipală; Le délit de presse dans la législation roumaine, a fost reținută de Universitatea din Paris cu mențiuni elogioase.

Asigurată de prețioasa sa colaborare, revista noastră se felicită și de această achizițiune.

Încheind, ne exprimăm satisfacția că programul nostru n'a rămas literă moartă.

El reprezintă un aport viu ce sperăm că va fi un indemn pentru toți aceia, cari înțelegând chemarea timpului vor voi să ne dea contribuția lor prețioasă.

Mulțumind colaboratorilor noștri pentru concursul ce ne-au dat, le urăm ca și cititorilor noștri, fericire și spor la muncă pentru noul an.

«CURIERUL JUDICIAR»

Asociațiunea generală a Juriștilor

DIN

ROMANIA-MARE

La 28 Decembrie 1919 a avut loc adunarea Asociațiunii juriștilor din România-Mare, convocată de Comitetul de organizare al asociației, la care au luat parte un mare număr de magistrați, profesori universitari și avocați, încât devenise neîncăpătoare marea sală de ședințe a trib. comercial s. II din Palatul Justiției.

D. Dobrescu, decanul Baroului de Ilfov, propune ca Președinte al adunării pe D. Ștefan C. Pop, Ministru de Justiție, care se găsea prezinte, propunere care este primită de asistență cu entuziaște aplauze și ovațiuni.

Se alege ca vice-președinți ai adunării D-nii *Mattei Balș*, consilier la Înalta Curte de Casație și *Mihail Oprescu*, președinte la Curtea de apel București.

Prin delegație specială dată de Comitetul de organizare, D. jurist *E. C. Decusară*, șeful statisticii judiciare, a fost însărcinat să facă oficiul de secretar al ședinței.

D. Ministru Ștefan C. Pop, luând cuvântul, mulțumește membrilor Asociațiunii pentru alegerea sa ca președinte al primei adunări a juriștilor din România-Mare. D-sa face un amănunțit istoric al luptelor cari au dus la întregirea României-Mari și insistă în deosebi asupra importanței sociale a avocaților, ca apărători ai libertății și dreptății celor nevoiași, precum și a magistraților, cari au menirea de a împărți dreptatea și ține echilibrul social între toți fiii aceluiaș neam.

Juristul pe lângă logica gândirii, eleganța exprimării, are și înalta misiune de a fi apărătorul Libertății, Dreptății și Justiției.

În marea operă de refacere pe care a provocat-o marele război și mai ales după înfrângerea Germaniei, prin urmare a *Cultului forței*, contribuțiunea

juristului este de o importanță deosebită în restaurarea *cultului dreptului* care e la baza ori căruia stat civilizat, disciplinat și ordonat în lupta pentru dreptate, frățietate și justiție.

Salut prima manifestare a juriștilor din România-Mare de a se alcătui în asociație și le urez tot sporul la muncă și toată prosperitatea (aplaude furtunoase).

D-l președinte dă apoi cuvântul d-lui *Dem. Dobrescu*, decanul Baroului de Ilfov, care spune:

Domnilor și Fraților,

La începutul războiului nostru pentru întregirea neamului, un poet încă necunoscut scria următoarele versuri:

„Acest război al tumei întregi
Să fii poet, să-l înțelegi;
În luptă primul căpitan
E muza genului uman
Și în glasul tînușii mă miră
Că n'auzi sunetul de liră.”

Da Domnilor, acest război care nu se poate asemana în natură de cât cu formațiunea munților din geologie, a fost războiul marilor poeți, căci au fost mari poeți toți, acei Prometei ai omenirii cari au îndrăznit să ridice pe om în contra naturii; cari au îndrăznit ca legilor naturii să opună legile omului; cari au proclamat forța dreptului în contra dreptului forței; cari n'au mai vrut „nici om pe om stăpânitor și nici popor peste popor”; care ne-a dus la acest mareț Arcopag al Justiției în care vă putem zice din adâncul inimei: „fraților bine ați venit!”

Noi suntem generația care a îndrăznit să lupte cu fatalitățile naturii, și ea va fi cunoscută în istorie ca generația cea mare de giganți, care a proclamat dreptul națiunilor; care cu zecimi de milioane de vieți omenești a dărâmat Germania, Bastilia naționalităților; noi suntem generația care am dat pe luptătorii războiului dreptății, care vor fi consacrați de generațiunile viitoare ca „*Mareșali ai Omenirii*.”

De aci Domnilor, ese și marea mândrie a generațiunii noastre și a fiecăruia dintre noi, pentru că acest război în care omenirea și-a riscat existența pentru visul ei năzdrăvan, a născut în fiecare din noi conștiința personalității umane, a născut demnitatea omenească, a născut pe „*homo dignus*.”

Și demnitatea omenească este singura garanție a justiției, pentru că nedreptatea ese din lipsa de demnitate a celui nedreptățit, care nu-și apără dreptul său. Astăzi putem spune, că vremea noastră frânge istoria lumii în două și după cum în istoria științei s'a vorbit de „*instauratio magna*” epoca noastră va fi consacrată în istoria moralei ca „*justitia instauratio magna*”.

Acest război n'a născut numai dreptul nou al națiunilor și al omenirii, dar aduce o morală nouă,

și în dreptul vechiu, către care omenirea dela începutul ei, s'a îndreptat ca în spre Mecca geniului uman. Această morală a fost visată de înțeleptul Indiei, dar a căzut sub greutatea religiei și a avut aceeași soartă în Iudeea teocratică, a fost realizată în libertatea inegalitară din Grecia, care a căzut sub greutatea armatelor persane și a avut aceeași soartă, la Roma unde a fost zdrobită de monarhie, a fost realizată în libertatea egalitară din Franța, căzută sub loviturile lui Napoleon, după ce revoluția franceză realizase *dreptul libertar*.

În timpul unui secol, omenirea și-a schimbat mentalitatea ei și nu se mai mulțamește cu dreptul liberal. Vremea noastră cere egalitatea sexelor în familie și societate; nu mai vrea autoritatea nelimitată a tatălui asupra sufletului și averii copilului, ei vrea, ca cei care se ridică să nu lase pe nimeni jos și leagă ridicarea fiecăruia de ridicarea tuturilor; se revoltă contra libertății contractului, care a dus la desfrâul concurenței de astăzi, în care capitalul duce la strivirea muncii într-o luptă inegală. În concurența socială, societatea se înduioșează față de cei zdrobiți în luptă din cauza slăbiciunii lor și ea se transformă în sora de caritate a celor învinși. Cu modul acesta dreptul, din libertar devine *solidarist*, devine *fraternitar*. Impozitul progresiv, contractul colectiv, participarea la beneficii și toate legile măsurilor excepționale din timpul războiului, arată că morala dreptului s'a schimbat. În discuțiunile asupra unificării legislației noastre, vom întâlni și această dificultate, de a defini morala dreptului nou, pe lângă celelalte dificultăți speciale întregirii națiunii noastre.

În primul rând noi juriștii trebuie să ne preparăm să formulăm noi dreptatea cea nouă. Dacă năruirile sociale ar produce zgomot, năruirea lumii vechi ar fi îngrozitoare, pentru că acest război a fost o revoluție și a dărâmat o lume. Trăim astăzi într'un haos moral în care fierb toate pasiunile trecutului și toate patimile viitorului. Cine va scoate omenirea din acest haos? Ne întrebăm cu poetul: „Qui de nous, Qui de nous va devenir Dieu?” Și omenirea răspunde: „*Magistratura*”.

Magistratura trebuie să se prepare să ia locul zeilor și regilor, care nu mai pot conduce popoarele nici cu spada, nici cu crucea. Până astăzi regii făceau pe magistrați, în democrația nouă magistratura va face pe regii viitorului. Societățile care nu vor ridica magistratura la rangul unui cult, vor cădea în anarhie, pentru că vremea noastră vrea să facă din pământ sau un altar, sau un mormânt. Noi vrem dreptatea cea nouă; trăim în vremuri mesianice.

Magistratura însă, nu va mai face greșala de până astăzi de a-și lăsa soarta ei pe mâna legiuitorului „Capsist”, leneș, orb și ignorat, care a dus la perfecție organizarea curselor de cai și a lăsat

magistratura în starea de lipsuri și de umilințe. Ea trebuie să discute singură rolul și organizării ei.

Avocații sunt legați de soarta magistraturei și magistrații sunt legați de soarta lor. Dar pe lângă acest interes comun, avocații trebuiesc să se organizeze pentru ca să iasă din izolarea lor pur profesională, care a depreciat rolul avocatului în societate. Avocatura trebuie să-și ia rolul ei social, pentru că natura, competența și interesul ei o îndreptățește să fie factor important în conducerea societății democratice. Ea reprezintă legătura dintre viață și drept și este oracolul prin care lumea își spune idea ei de dreptate. Fără de avocați dreptul ar rătăci între abstracțiunea științei și concepția personală a magistratului.

Profesorii universitari ne dă normele dreptului și din legile trecutului juridic ne luminează dreptul actual și ne desemnează dreptul viitor.

De aci reese strânsa legătură dintre cele trei profesii de juriști și necesitatea de a ne organiza împreună, pentru că cele trei profesii juridice democratizate vor rămâne singurile profesii precumpănitoare.

Până astăzi dreptul a fost o construcțiune raționalistă, logică și simetrică, pe care trecutul l'a scos din rațiunea umană pe care o credea universală și eternă, care conduce tot universul, toate societățile și toate timpurile. Omul tot-deauna simplist în concepțiunile lui, păstră construcțiunea juridică ca o bijuterie de mare preț, pe care începuse s'o adora. Toate fenomenele sociale noi, trebuiau să fie mutilate pentru a intra în mausoleul juridic și juriștii recurgeau la simboluri formaliste numai ca să rămână cel puțin cu iluziunea că dreptul a rămas același.

Din această cauză, noi juriștii n'am făcut nici odată marile revoluțiuni în drept.

Ele au fost făcute de Beccaria, Kant, Bentham, Rousseau, Napoleon, Voltaire, etc, cari nu erau juriști de profesiune. La noile probleme sociale, noi am răspuns cum răspundea Cujas la marile probleme din timpul său „*nihil hoc in edictum prætoris*.”

Noi juriștii trebuie să lăsăm metoda noastră raționalistă, abstractă și artificială, care ne-a făcut să fim străini de viața care curge sub dreptul mort. Trebuie să facem din dreptul nostru un organism viu, ca și viața pe care el o reglementează. Trebuie să ne preparăm să înțelegem marea revoluțiune care se face în dreptul nou și trebuie să scăpăm de acuzațiunea că suntem rutinari; trebuie ca revoluția juridică modernă să se facă de noi, pentru ca ea să nu se facă contra noastră. Pentru aceasta trebuie să punem Dreptul pe baze științifice pe baze pozitiviste.

După această fază metafizică, a doua din cele trei stări ale spiritului uman formulate de Comte, dreptul trebuie să intre în faza pozitivistă; să studiem Dreptul, ca pe un fenomen natural cu legile lui de naștere, de dezvoltare, de vecnică transformare, supus legilor fundamentale ale universului, după cum a dovedit Tarde, Spencer, etc. Trebuie să ne bazăm pe determinismul universal în explicațiunea transformărilor lui, pe experimentalism și inducțiune, ca metode de investigațiune, pentru găsirea legilor după care el se transformă.

Trebuie complectat studiul dreptului, și din practică cum îl studiem astăzi la Facultate unde se face artă, iar nu știință, să-l studiem și în mod etnografic, pentru că din trecutul dreptului nostru să scoatem caracteristica dreptului națiunii noastre; în mod etnografic, ca să arătăm caracteristica dreptului rasei noastre; în mod antropologic pentru ca să scoatem caracteristica dreptului geniului uman primitiv, civilizat, istoric și preistoric; în mod sociologic, pentru ca să arătăm legăturile dreptului uman cu lumea animală; în mod filozofic, pentru ca să arătăm rădăcinile pe care le are dreptul cu celelalte fenomene ale naturii.

Pentru aceasta am proiectat ca Asociația să înființeze un Institut de științe juridice, care cred că ar trebui să fie numit „*Institut de juriologie*”, care ar fi știința fenomenului juridic în general, ca fenomen natural și universal, spre deosebire de școala de drept unde se învață dreptul actual, ca artă socială pentru formare de practicieni.

Pentru că dreptul reglementează toate celelalte fenomene, vom avea: juriologia economică, familială, politică, religioasă, penală, etc. Ca aplicațiune practică, vom face și un comitet legislativ.

Cu modul acesta vom înțelege mai bine Dreptul, care trebuie să fie un pod plutitor care să se lase după cursul apei și nu va mai fi dărâmat de curentul ideilor noi, ca dreptul fix de până astăzi. Să evităm astăzi o revoluțiune juridică care poate să fie o revoluție mondială. Când vom înțelege că dreptul este relativ, vom deveni îngăduitor cu toate concepțiunile de organizare socială, și în luptele pentru Drept și Dreptate, vom considera pe adversarii noștri de concepțiune, tot ca niște sărmani argonauți cu cari căutăm împreună lâna de aur a omenirii. Vom deveni dogmatici în conduită și sceptici în convingeri pentru că vom înțelege că eternul și absolutul nu sunt pentru bietul om.

În acest institut vom face și educațiunea juridică a cetățeanului pentru că într-o democrație, cetățeanul care nu-și cunoaște drepturile și datoriile este un cetățean periculos. Într-o democrație, educațiunea juridică este tot așa de necesară ca și pâinea zilnică.

Tot în acest Institut juridic vom căuta să străngem obiceiurile juridice populare ca pe niște fosile

sociale, cari servesc la reconstituirea mentalității juridice a poporului nostru.

Vedeți, Domnilor, rolul social superior pe care îl au profesiunile noastre. Pentru profesiunile superioare, ca și pentru indivizii inferioare, renunțarea la rolul său este o sinucidere; pentru profesiunile superioare renunțarea este o crimă socială.

(vii și îndelungate aplauze)

D-l președinte dă apoi cuvântul d-lui N. C. Schina, președinte la Curtea de apel din București și directorul ziarului nostru, care spune:

Domnule Ministru,

Iubiți Confrați,

Frumoasele cuvinte rostite de eminentul jurist, d-l decan al baroului de Ilfov, Demetru Dobrescu, a justificat în accente calde rațiunea pentru care ne aflăm astăzi aici și v-a arătat, d-lor, cum dintr'un gând și o dorință comună, a luat naștere ideea constituirii unei asociațiuni a juriștilor.

Grupați într-o asociațiune specială posedăm o forță pe cari pasiunile politice nu o va putea nici odată distruge; punând în comun energiile d voastre pentru binele public, constituim o forță nu numai prin număr dar încă prin știință, experiență și competență, și vom putea astfel opune o rezistență contra manoperilor și atacurilor pe cari patimele omenirii le-ar putea dezlănțui.

Într'un interval de timp, relativ scurt, am făcut un mare pas, d-lor, pentru a satisface cerințele pe cari nevoile politico-sociale le impun, și aceasta se explică și prin dezinteresarea puterilor publice, pentru chestiunile cari privesc reorganizarea și renașterea țării la o viață nouă...; dezinteresare provocată și din cauza disensiunilor politice cari au oprit și viciat cele mai bune inițiative.

Modesta noastră activitate — străină de verice influențe politice — care în luna Iunie a anului curent a plecat de la ideea creării unei reviste a magistratilor și avocaților și ulterior punerea în dezbatere publică a importante probleme judecătorești, din care a născut ca nevoie imperioasă înfrățirea Magistraturei cu Baroul, ce forma idealul ce personal am preconizat — și care este în tradițiunea generațiunilor cari în 1831 au lucrat la organizarea justiției și a primului Barou al țării — au strâns dela primul semnal pe toți juriști capitalei: profesori universitari, magistrați și avocați, și a luat pe neașteptate o așa de mare extensiune în cât asistăm astăzi la gruparea intelectualismului din România-Mare, care — singur — în ceasul de față poate să reacționeze contra neorânduelilor din trecut și din vălmășagul în care a fost precipitată omenirea prin războiul mondial, este și în măsură să pregătească și să dea naștere unei noi organizațiuni.

Cum vedeți d-lor, aveam deja în fața noastră un program de activitate, este dar vorba de o acțiune

organizată, rezultat al unei mișcări intelectuale și a unor curenți noi și sănătoase ce am știut să determinăm și de care neapărat se va ține seamă.

Glorioasa noastră țară mărită în hotarele ei etnice prin alipirea la vechiul regat a provinciilor dezrobite, este în așteptarea realizării operei de organizare.

Având încredere în misiunea ei, mândra noastră Românie a păstrat nealterat caracterul rasei și afinitatea sufletească cu toți românii din provinciile separate de dușmanii neamului și pentru aceasta conștiința națională și instinctul de rasă ne-au alipit de aceia cari au luptat pentru libertatea și dreptul popoarelor.

Grupul nostru de profesori universitari, magistrați și avocați, ce este și astăzi aci prezent, și-a impus ca o datorie patriotică față de alipirea fără condițiuni la vechiul regat a nouilor provincii dezrobite și a adunărilor constituante a căror convocare se anunță, să colaboreze la marea operă națională și să secondeze pe aceia cari chiar înainte de război au văzut nevoia unor reforme radicale în toate ramurile de legislație.

Cuvântarea caldă și însuflețită ce ne-ați ținut, Domnule Ministru, cu ocazia deschiderii acestei întruniri ce prezidați, ne dovedește cât de adânc a fost săpat în sufletul d-voastră, cuvântul „Unire”, ce totdeauna a stat scris pe tricolorul Ardealului înțelept și cult ca simbol al renașterii sufletului românesc.

Astfel ne mai explicăm cum apelul ce Asociațiunea noastră a făcut încă dela 26 Octombrie a. e. juriștilor din provinciile alipite, a găsit încă dela început un așa mare răsunset și primul semnal la dat *Alba-Iulia*, leagănul românismului, după aceasta *Cernăuții*, capitala Bucovinei, grădina României, păstrătoare a leagănului lui Ștefan-cel-Mare și adăpost a apostolilor redeșteptării naționale de pretutindeni și parte din juriștii *Basarabiei*, cea d'întâi alipită sufletului românesc, altă dată parte integrantă din vechea Moldovă.

Sunt desigur în sentimentul unanim al d-v. acum când nu mai există zidul și hotarele impuse numite *Carpați* și *Prut*, să adresăm dar fraților noștri și reprezentanților lor autorizați aci prezenți, pe lângă salutul nostru afectuos și exprimat în cuvinte așa de bine simțite de d-l decan Dobrescu și recunoștința noastră profundă pentru că voesc să conlucreze la marea operă națională ce voim să realizăm.

Cred că în această privință n'ași putea mai bine preciza această idee decât reproducând propriile cuvinte ale eminentului jurist și distins bărbat de Stat, d-l *Iuliu Maniu*, care de curând între altele zicea :

„Directiva politice generale urmează a se face pe baza unirei necondiționată și desăvârșită cu România, excluzând orice tendințe de viață autonomă. Nu va

fi dar vorba de un particularism provincial, ce nu ar fi potrivit cu progresul și unitatea națională a României-întregite, pentru care o concentrare a tuturor forțelor naționale în serviciul Statului, este de neapărată trebuință”.

Și ideea aceasta este tot așa de bine precizată în urmă, când, în programul partidului național al Ardealului, s'a înseris ca unul din principalele puncte : „Înlăturarea desăvârșită a particularismului provincial atât din gândirea noastră, cât și din întocmirile de Stat și din instituțiunile lui”.

Juriștii, D-lor, sunt cei mai indicați prin cunoștințele lor ca, ținând seamă de tendințele moderne, să contribuie la organizarea celor trei mari puteri politice ale Statului, pentru a le asigura fiecare rolul ce li se cuvine.

Ca consecință, intelectualismul acesta, atât de strălucit reprezentat în România-Mare, n'are el oare dreptul ca asociație sau corporație să fie reprezentat în Parlamentul țării? Primul început l'a făcut chiar de acum Bucovina, care a trimis în Parlamentul României-Mari pe D-l *V. Bodnărescu* aci prezent, care este totdeodată și magistrat la Cernăuți. Locul în Parlament al membrilor asociației n'ar înceta de altfel de a da și rezultate imediate atunci când prin știința, experiența și patriotismul lor pot mai bine decât oricare alții să contribuie la elaborarea Constituțiunii — una și singură pentru întreaga Românie-Mare — ținând mai cu osebire seamă de lupta tot mai accentuată ce se duce și care naște din opozițiunea celor două drepturi: dreptul individual față de interesul colectivității.

Suntem, D-lor, la o răspântie a istoriei României care a reunit pe toți fiii ei subjugati, persecutați și supuși unor legi străine; și după cum nu este decât o singură *Ființă Supremă*, tot astfel nu va trebui să fie decât o singură lege, căreia toți cetățenii Regatului mărit-trebuiesc să-i datorească ascultare și respect.

Este însă necesar să stabilim o normă generală. Este momentul să se procedeze la unificarea Constituțiunii și a legilor ce nu pot depinde decât de principiile constituționale. Sarcina este desigur grea, nu însă deasupra puterilor, cunoștințelor și voințelor noastre, și prin concursul D-v. prețios vom înfrânge dificultățile cari sunt mai mult aparente decât reale.

Desigur că nu totul este defectuos din trecut, din contra: Viitorul se întemeiază pe trecut, pe care-l leagă prezentul prin aceea ce el are bun și practic.

Mentținând spiritul general, se impune numai a-l pune la înălțimea trebuințelor prezente.

Cum s'ar putea, de pildă, înlătura acel monument grandios ce numim *Codul Napoleon*, ale căreia numeroase comentarii sunt capo d'opere de judecată și dialectică.

Va trebui dar să se țină numai seamă de vremuri ce împing forțat către ideile democratice, căci, cum a zis un mare istoric: *democrația este viitorul națiunilor*.

Existând necesitate absolută ca justiția și libertatea să fie inseparabile, ajungem astfel să stabilim și concordanța între guvernământul democratic și acela al puterii judecătorești.

Dela concepțiunea ce vom avea asupra rolului și influenței pe cari principiile democratice le pot exercita asupra constituțiunilor moderne, depinde viitorul acestui așezământ social numit: *Justiție*.

Așezarea constituțiunii în spirit democratic este și o operă de prevedere socială, pentru că ideea de drept nu poate să cedeze în fața ideii de forță și pentru că o democrație triumfătoare devenind a tot stăpânitoare pe Parlamentul țării, nu va mai tolera instituțiuni injuste și retrograde ce n'ar fi conforme ideilor timpului și necesităților ei.

Iată de ce și o justiție așezată pe principii democratice se impune; numai astfel justiția n'ar risca să fie înălăturată cu tot aparatul ei astăzi existent. Mai luați în considerațiune, d-lor, că viitoarea descentralizare administrativă, care va lua loc în constituția noastră, va cere stabilirea unui regim de drept care să asigure o cât mai egală distribuie a justiției, *singurul scut al libertății*, și ajungem să zicem (fără a mai intra în alte desvoltări ale principiilor constituționale, deoarece timpul și circumstanța nu o permite, rezervându-ne aceasta cu ocaziunea dezbaterilor Congreselor ce cu onoare vă vom propune să admiteți) că vorbind de democratizarea justiției nu facem, după cum ni s'a obiectat în mod nedrept de unii, puțin bine-voitori demagogism, dar exclusiv operă de prevedere socială. Ce are în favoarea ei meritul de a fi ferită de amestecul luptelor politice de partid, căci numai astfel păstrăm caracterul nepărtinit al misiunii noastre.

Preocupări de ordin atât de înalt ne întrunește dar astăzi aici își primesc forma lor concretă prin ideea mare de a se constitui: *Asociațiunea generală a juriștilor din România-Mare*.

Vedeți dar cum, D-lor, de la acel început modest de care vă vorbeam a născut această impunătoare mișcare, care pentru binele general, înțelege să uzeze de știința și experiența D-voastră a tuturor.

Ceace avem de făcut, D-lor, trebuia de mult, după cum am spus, să fie prima preocupare a guvernelor care, dispunând de mii și mii de mijloace, putea atrage atențiunea opiniei publice, putea propune jurisconsultilor, omenilor politici cu experiență, profesioniștilor științei dreptului, vulgarizarea acestor importante chestiuni și a le face ca încetul cu încetul să pătrundă în spiritul public și obiceiurile cotidiene.

Discordiile dintre partide au împiedicat aceasta, ele n'au făcut nimic și de acea Asociația noastră născând dintr-o nevoie socială, a luat înfățișarea im-

punătoare de astăzi, când asistăm la reunirea reprezentanților cei mai autorizați ai juriștilor, înfruntea cărora se află eminentul cărturar și jurist, astăzi aci, prezidentul de onoare al ședinței noastre D-l Ministru Pop, apostol al redeșteptării naționale, eminenți profesori universitari, avocați și magistrați din provinciile unite și din vechiul regat, pentru a reforma și modifica aceea ce de 50 ani, a împiedecat progresul moral al națiunii.

Munca noastră comună se va ține departe, cum am zis, de certurile politice, în afară de acel politicianism de rău soi, corupător de conștiințe, ale cărui vicii și abuzuri nu numai că le reprobăm, dar vom cu totul să le și stărpim.

Având dar în vedere titlul nostru de cetățeni români, să ne spunem totul fără gânduri ascunse, și dacă oarecari suspiciuni legitime până astăzi s'au putut strecura în suflete — și care au fost provocate de acea specie de politică, etichetă grosolană care maschează interesele și ambițiunile politicianului — aceasta nu și mai are pe viitor rațiune, deoarece politica, care nu se poate sustrage dela atmosfera actualității, asigură individului și puterilor Statului exercitiul drepturilor și atribuțiunilor lor, — este pentru noi sinonimă cu grija și apărarea intereselor superioare ale țării, pe care vrem să o democratizăm în înțelesul înalt și frumos al cuvântului.

Scopul dar al Asociațiunii generale a juriștilor din România-Mare, urmărește exclusiv acest interes general și superior ale țării; este titlul care primează toate, cum zice atât de bine expresiunea latină: *«salus patrie, suprema lex»*.

În aceste sentimente asistăm dar astăzi la prima mișcare pornită din cel mai frumos și luminat patriotism: gruparea intelectualismului juridic!

Suntem dar o forță de acum înainte! Se impune deci să ne organizăm coordonând munca noastră; urmărim, d-lor, un scop general; avem o activitate imediată de îndeplinit și trebuie să găsim și mijloacele de propagare a ideilor asociației noastre.

În realizarea scopului nostru general, trebuie să țineți seamă, d-lor, că în clipa de față fiecare din clasele sociale, strângându-și rândurile, luptă pentru a-și cuceri și asigura un loc cât mai bun în noua constituire socială.

Cu drept cuvânt, momentul actual în care se află omenirea, poate fi numit: ora revendicărilor!

Dacă toți juriștii — profesori universitari, magistrați și avocați — vor lăsa să treacă acest moment fără a ști să-l înțeleagă însemnătatea, ar fi să-și calce datoria față de corpul din care fiecare face parte.

Pentru ca lupta noastră să triumfe, căci numai prin luptă și suferință se poate triumfa, cere, cum am zis, o organizare atât generală cât și pe specialități și cu toți *vigilenți la datorie* să asigurăm și intelectualismului juridic locul de frunte ce i se cuvine.

Este necesar acum, d-lor, față de dorința ce exprimați să cunoașteți cele ce s'au petrecut cu ocazia primei noastre ședințe, care a avut loc la 26 Octombrie a. c. Atunci s'a constituit în alocmarea celor 115 juriști cari au fost față „Asociațiunea generală a juriștilor din România-Mare” și în urmă s'a semnat actul constitutiv care precizează scopul asociațiunei și anume: de a strânge relațiile între toți juriștii din România-Mare, organizați într'un corp solidar, bazat pe comunitate de interese morale și materiale, indiferent de credințele politice ale fiecărui membru; admitându-se ca membri de drept: profesori universitari, magistrați și avocați.

Distinsul decan al baroului, d-l Dobrescu, v'a arătat în frumoasa sa cuvântare că Asociația, între scopurile sale principale, mai tinde să creeze un Institut de științe sociale cu subdiviziuni morale, economice, juridice, etc., cu un Comitet legislativ al Institutului; să contribuie la dezvoltarea și popularizarea studiilor juridice prin publicațiuni, conferințe și cursuri de drept; să aibă revista sa proprie, etc. Asociația mai tinde să colaboreze și să-și dea contribuția în mod efectiv la alcătuirea viitoarei Constituțiuni a României-Mari și la opera de unificare a legislației, etc.

Adunarea generală a asociației noastre, care a avut loc în ziua de 26 Octombrie, a admis propunerea ce am făcut ca Asociația să fie compusă din patru secțiuni: vechiul regat, Ardealul, Basarabia și Bucovina, având toate un comitet central de direcțiune care să se compună din președinții celor trei categorii de juriști ai celor patru secțiuni. A mai admis ca președinte onorific al Asociațiunei juriștilor din România-Mare să fie Primul-Președinte al Inaltei Curți de Casație. În afară de acestea a instituit, după propunerea ce s'a făcut, un comitet de organizare al Asociațiunei în care între alții a fost admis și d-l decan Dobrescu și cu mine, cu sarcina expresă de a face lucrările necesare pentru ca Asociațiunea să poată cât mai repede să se organizeze și să înceapă a funcționa. În acest scop ne-am adresat tuturor instanțelor judecătorești și barourilor din vechiul regat și provinciile alipite, pentru ca să adere la programul nostru și să se constituie în sub-secțiuni pe județ.

Am primit adeviziuni din partea unui însemnat număr al instanțelor judecătorești și barourilor din țară și provinciile alipite în fruntea cărora stă Curțile de Apel din Cernăuți și Galați și urmează a repeta intervențiunile noastre pentru ca să avem cât de curând înfăptuite toate constituiriile sub-secțiunilor asociației noastre și desigur că sub imboldul strălucitei manifestări de astăzi, aprobată solemn și de d-l Ministru de justiție, adeviziunile acestea nu vor întârzia.

Acum, d-lor, odată ce am dat deslușirile necesare referitoare la organizația Asociației, urmează să aducem la îndeplinire și celelalte două puncte care sunt astăzi la ordinea zilei, și în care scop ne-am permis a vă convoca:

Alegera Comitetului central de direcțiune:
Ficarea datei și a localităților unde să se țină cele două congrese ce propunem.

Propunem dar ca după norma arătată să fie desemnați a face parte din Comitetul central de direcțiune următoarele persoane ce vor reprezenta și cele patru secțiuni:

Pentru Ardeal: D-nii D-ri: Iuliu Maniu, avocat; G. V. Plopu, consilier la Inalta Curte de Casație și Petre Porutziu, profesor universitar.

Pentru Bucovina: D-nii D-ri Max Hacman, profesor universitar; Vasile Bodnărescu, magistrat și deputat și Romul Răut, avocat.

Pentru Basarabia: D-nii Vespasian Erbiceanu, Primul președinte al Curței de apel din Chișinău și Romulus Bolintineanu, decanul baroului de Chișinău.

Pentru vechiul Regat: D-nii Petre Misir, decanul facultății de drept din București; Matei Baș, consilier la Inalta Curte de Casație și Demetru Dobrescu, decanul baroului de Ilfov.

Secretar general, N. C. Schina, președinte la Curtea de Apel din București.

Ca membri în comisiunea pentru redactarea statutelor și elaborarea programului congreselor ce va putea fi complectat prin cooptări de Comitetul central de direcțiune neputând prezenta astăzi o listă complectă pe D-nii juriști: Laurențiu Oanea, Sever Dan, Mihail Valerianu, Gr. Conduratu, Cezar Partheniu, G. Plastara, Istrate Micescu, Mihail Paleologu, Paul Iliescu, G. Economu, Virgil Anghelovici, Eugen C. Decusară, Balan și Alex. Petrovici.

Termin rugându-vă să bine-voiți a admite propunerile ce am onoare a vă face.

(Vii și îndelungate aplauze).

D-l Ministru Ștefan C. Pop ia din nou cuvintul și spune:

Vă mulțumesc de operă prea frumoasă care a-ți înfăptuit-o astăzi și vă declar în mod solemn că Ardelenii vor lua cunoștință de strălucita întrunire de azi, de frumoasele cuvântări rostite de d-nii Dobrescu și Schina, cărora le exprim mulțumișle noastre și vă asigur că toți juriștii ardeleni vor fi într'un suflet alături de promotorii acestei mișcări, menite să aibă un strălucit viitor.

Noi suntem cel mai unitar popor și dela Tisa până la Nistru bate aceeași inimă românească (vii aplauze); noi eram uniți chiar înainte de dărâmarea barierei munților Carpați, și dincolo ca și dincoace eram uniți și în cugete și în simțiri (călduroase aplauze). Unirea culturală se desăvârșise înainte de unitatea politică, pe care vă mărturisesc că nu visam să o văd înfăptuită fiind încă în viață și mulțumesc lui Dumnezeu că m'a învrednicit să o văd (vii și îndelungate aplauze).

Totuși d-lor nu ne-am atins pe deplin țelul, o parte din ținuturile Maramureșene și cea mai bo-

gată și românească parte din Banat, sunt dincolo de linia de demarcațiune, pe care cei mari au tras-o fără să fi consultat conștiința noastră națională (lungi și entuziaste aplauze).

Nu trebuie însă să disperăm. În numele dreptății pe cari noi cei dintâi, ca juriști, suntem chemați a o apăra, tot sperăm ca la urma urmei cei mari vor recunoaște dreptatea cauzei noastre, căci numai pe dreptate se poate consolida legătura de frățietate, de muncă și de progres dintre popoare (vii și îndelungate aplauze).

Au căzut munții, am trecut peste văi și peste râuri, vom trece și peste mica linie de demarcație, căci suntem un neam unitar, puternic și viguros dela Nistru până la Tisa și Dunăre (vii și îndelungate aplauze cari durează mai multe minute).

D-lui N. C. Schina acordându-i-se din nou cuvântul după cererea sa, face două propuneri: 1) De a se ține două congrese, unul la București și altul la Sibiu, și unde anume să se țină primul congres; 2) Cere adunării să mai hotărască dacă apărătorii de pe lângă judecătorii de ocoale pot fi admiși ca membrii ai Asociațiunii, după cum au cerut mai multe subsecțiuni ce s'au creiat.

D-l Ministru Ștefan Pop atrage atențiunea D-lui Schina că toată viața culturală s'a concentrat acum la Cluj, că în ce privește locul unde urmează să se țină primul congres al Asociațiunii juriștilor din România-Mare, cel mai meritor ar fi la București, căci de aci izvorăște lumina pentru întreg Neamul românesc (vii aplauze și îndelung repetate).

D-l Decan Dobrescu, față de discuțiunea ce provoacă propunerea D-lui Schina, cu privire la admiterea apărătorilor ca membrii ai Asociațiunii, cere ca această chestiune să fie în amănunt discutată de Comitetul Central de Direcțiune al Asociației și o hotărâre definitivă va urma să se ia numai după ce se va cunoaște și organizarea Barourilor din toate provinciile românești.

D-l V. Bodnărescu, magistrat și deputat al Bucovinei est de părere a se admite înscrierea apărătorilor în asociație față de situațiunea ce au în Bucovina.

D-l Ministru Ștefan C. Pop punând în discuțiune toate propunerile făcute și anume:

1) Admiterea juriștilor desemnați a face parte din Comitetul central de direcțiune al Asociațiunii generale a juriștilor din România-Mare;

2) Membrii desemnați în comisiunea de redactare a statutelor și elaborarea programului congresului;

3) Fixarea localităților unde congresul va urma să se țină;

4) Chestiunea admiterei apărătorilor în Asociație, Adunarea le primește propunerile cu aclamațiuni, hotărând ca primul congres al Asociațiunii să se

țină la București și al doilea la Cluj, și raliindu-se la propunerea d-lui decan Dobrescu, nu se ia încă o hotărâre definitivă cu privire la admiterea apărătorilor în Asociațiune.

D. Ministru Ștefan C. Pop mai proclamă ales Comitetul central de direcțiune al Asociației și a comisiiei propusă, și încheie, declarând definitiv constituită Asociațiunea generală a juriștilor din România-Mare împreună cu subsecțiunile ce s'au constituit și se vor mai constitui.

S'a luat act de numeroasele telegrame și scrisori de adesiune din provinciile alipite și din regat.

Ședința s'a ridicat la orele 5 ¹/₂ după amiază.

(Redată după notele stenografice luate de d-l Dr. E. C. Decusor, secretarul ședinței).

Formele vânzărilor voluntare prin justiție

Procedura civilă română nu coprinde nici-o regulă generală în această privință. Sunt însă vânzări care neapărat trebuie făcute prin justiție. Ce regulile vom aplica? Așa art. 1253 c. civ. zice că imobilul total poate fi înstrăinat, cu permisiunea justiției, după formele vânzărilor publice. Procedura civilă cunoaște însă mai multe forme după care se pot vinde imobilele prin licitație. Unele din acestea sunt organizate în procedura urmăririi silite; altele în cea a vânzării bunurilor imobile ale minorilor. În caz de tăcere a legii, ce texte vom aplica? Care e aci dreptul comun? La ce forme ale vânzărilor publice ne trimete art. 1253 c. civ.?

D. Alexandrescu, comentând acest text (VIII, p. I, ed. II, p. 385), ne spune că vânzarea se va face conform dreptului comun, prin licitație publică și indică art. 495 pr. civ. Din această trimetere la art. 495 pr. civ. putem conchide că d-sa e de părere că vânzarea se va face cu formele de la execuțiunea silită.

D-sa însă recunoaște că ordonanța de adjudecare ce se va da cu ocaziunea acestei vânzări nu e supusă recursului și că nu poate fi atacată de cât pe calea acțiunii în nulitate, *căci aici nu e o vânzare silită, ci o vânzare voluntară* (ibidem, p. 386).

Și, în adevăr, aceasta este regula constantă în materie de vânzări voluntare, aplicată, pe cale de consecință, și la vânzarea pentru eșire din indiviziune (Cas. I, 259/914, *Jurisprudența*, No. 24/914).

Soluțiunea aceasta se mai întemeiază și pe faptul că art. 689 pr. civ. la care ne trimite art. 696 pr. civ. nu declară comune secției respective art. 558 și 562 pr. civ., care se ocupă tocmai de recursul în casație.

Să notăm că art. 736, al. 2 c. civ. ne spune că dacă imobilele nu se pot împărți, *se vor vinde prin licitațiune*.

De asemenea nu există recurs în casație: 1) când se vând imobilele minorilor (art. 681 urmt. pro. civ.); 2, când se vând imobilele unei succesiuni acceptate sub beneficia de inventar (art. 703—705 pr. civ.); 3) când imobilele aparțin unei succesiuni vacante (art. 726 civ.) 1)

La beneficiul de inventar art. 704 pr. civ. e categoric că vânzarea se face cu formele vânzării nemișcătoarelor unui nevârstnic, iar aici art. 689 pr. civ. am văzut că nu ne trimete la art. 559 și 562, care se ocupă despre recurs.

Din faptul că vânzările pentru eșire din indiviziune nu implică o strămutare de proprietate, împărțea fiind declarativă (art. 786 c. civ.), s'a decis că aici nu se aplică art. 530 urm. pr. civ. Prețul nu trebuie depus decât atunci când adjudecatorul nu e comostenitor, căci atunci e o strămutare de proprietate. Pentru același motiv nu se aplică nici art. 553 pr. civ. 2).

De asemenea ordonanțele de adjudecare pentru eșirea din indiviziune nu sunt supuse nici apelului, căci ele au caracterul unei convenții încheiate de părți sub privigherea justiției și singura cale de atac e acțiunea în nulitate.

Art. 748 pr. civ. ne spune că vânzarea pentru eșire din indiviziune se va face cu formele înstrăinării bunurilor minorilor, principiu ce-l repetă art. 696 pr. civ. și art. 810 c. com.

Când sindicul vinde imobilele falitului, vânzarea e voluntară și deci nu avem recurs în casație (Cas. II, 161/913. «Curierul Judiciar» No. 71/913; Cas. II, No. 226/915. «Jurisprudența» No. 1/916; C. București. I, No. 131/913 «Curierul Judiciar» No. 26/914).

Din toate cele arătate mai sus, vedem că la vânzările voluntare nu există recurs și că ele se fac cu formele înstrăinării bunurilor minorilor.

Același caracter de vânzare voluntară o are și înstrăinarea imobilului dotal, în cazul art. 1253 c. civ. Aplica-vom oare formele dela urmărirea silită sau cea dela vânzarea nemișcătoarelor unui nevârstnic. (Art. 681 pr. civ.)?

Am văzut că procedura civilă face în această privință. În Elveția există legea din 27 Iunie 1855 care în art. 1, spune: «Ne pourront être valablement aliénés qu'avec l'autorisation du Tribunal civil...: Les biens appartenant à des mineurs, à des majeurs et des mineurs, ou dont les propriétaires se trouvent dans l'un des cas prévus par les art. 823, 838 du code civil; les immeubles dépendant de succession bénéficiaire, de succession vacante ou de faillite, les immeubles dotaux dans les cas prévus par l'art. 1558 du code civil. 3).

Planiol (II, ed. V, 1569) ocupându-se de această chestiune, zice că vânzarea se va face prin licitație, conform art. 1558 c. civ., 997 pr. civ. după formele vânzării bunurilor minorilor, care trec, poate pe nedrept, ca fiind mai simple și mai puțin costisitoare decât acelea ale urmăririi silită. La noi atari texte lipsesc, iar art. 1253 ne trimete la vânzările publice.

Ținând seamă de faptul că în toate cazurile de vânzări voluntare prin justiție legiuitorul se referă la formele întrebuițate pentru înstrăinarea imobilelor minorilor; că, în această materie, n'a avut drept călăuză decât procedura civilă și geneveză; că jurisprudența înlătură aplicarea art. 543 pr. civ. citat expres în art. 689 pr. civ., înclinăm spre părerea că și la noi atari vânzări trebuiesc să se facă cu formele întrebuițate pentru înstrăinarea bunurilor imobile ale minorilor, bine înțeles ținând

seamă de acele forme ce le sunt compatibile cu natura afacerii.

Cum jurisprudența n'a avut încă ocaziunea să se pronunțe asupra acestei chestiuni, iar doctrina n'a semnalat-o, am ținut să insist asupra ei, pentru că în cazul special al art. 1253 c. civ. neobservarea formelor poate atrage nulitatea vânzării, fără ca adjudecatorul să se poată pune la adăpostul prescripțiunii liberatorii de cinci ani prevăzută de art. 568 pr. civ.

Dorohoi, Duminică, 22 Iunie 1919.

STEFAN SCRIBAN.

Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 4 Iunie 1919

Președentia D-lui VICTOR ROMNICEANU, Președinte

Barbu Anghel Badea cu Lt. S. Marinescu și Elena Popescu

Decizia No. 102

Construcțiuni pe teren strein. — Detentor precar. — Proprietar. — Terțiu. — Art. 494 c. civil.

De și este adevărat că art. 494 c. civil se ocupă de construcțiunile făcute de o a treia persoană pe locul altuia și regulează după considerațiuni de echitate indemnitatea pe care proprietarul trebuie să o plătească constructorului, după cum este de bună ori rea credință, nimic nu se opune însă ca, prin analogie, să se aplice dispozițiunile acestui articol și la alți posesori care nu sunt terții.

Deci, detentorul precar făcând construcțiuni pe terenul proprietarului, fără consimțământul acestuia și fără să fie în privința aceasta vre-o convențiune, se găsește față de proprietar într-o situație analoagă ca și a unui terțiu și, prin urmare, raporturile dintre dânsii câtă să fie regulate ca acele dintre terțul constructor și proprietar.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat C. Ionesciovici din partea recurentului Barbu Anghel Badea în dezvoltarea motivelor de casare și pe d-l avocat V. Bilciurescu din partea intimăților Lt. S. Marinescu și Elena Popescu, în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului III de casare:

III. «Violarea și reaua interpretare a art. 494 cod. civ. «Pentru respingerea subsidiarului cerut, în adevăr, s'a făcut «reparațiuni la imobilul dăruit, apreciate prin expertiza ordonată de tribunal la suma de 869 lei, instanța de fond «îmi respinge subsidiarul pe motiv că art. 494 cod. civil, nu «se aplică atunci când e vorba de un deținător precar, «ceea ce e cu totul antijuridic și în deplină contradicție atât «cu art. citat cât și cu capitolul codului civil unde este trecut și unde nu se fac distincțiuni între diferitele categorii «de constructori pe locul altuia, decât în raport cu buna «sau reaua credință a acestora».

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs, din care se constată că Barbu Anghel Badea a chemat în judecată pe intimăți înaintea Tribunalului Ilfov secția IV, cerând a fi obligați să respecte donațiunea unui imobil din comuna Militari, ce i-a făcut Maria Marcu în mod verbal, iar în caz contrar, a-i obliga să-i plătească 1.600 lei valoarea construcțiunilor făcute de el pe acel fond;

Având în vedere că instanțele de fond au respins, acțiunea pentru motivul că, donațiunea nu produce efect decât dacă este constatată prin act autentic, conform art. 813 cod. civ., iar cererea subsidiară de a i se plăti valoarea construcțiunilor au respins-o, pentru rațiunea

2) Alexandresco, ibidem. Vezi însă p. 516. Cas II, 36 912, Curierul Judiciar No. 34/912.

3) Bellot. Loi sur la Procédure civile, ed. IV-a, p. 494.

că, numai un terțiu de bună ori rea credință poate invoca beneficiul art. 494 cod. civ., ceea ce nu se aplică când este vorba de un deținător cu titlu precar;

Considerând că este adevărat că art. 494 cod. civ., se ocupă de construcțiunile, plantațiunile și lucrările făcute de o a treia persoană pe locul altuia și regulează după considerațiuni de echitate îndemnitărea pe care proprietarul trebuie să o plătească constructorului, după cum este de bună sau de rea credință;

Considerând însă că nimic nu se opune ca prin analogie să se aplice dispozițiunile acestui articol și la alți posesori cari nu sunt terții;

Considerând că detentorul precar, cum este în speță recurentul, făcând construcțiuni pe terenul proprietarului fără consimțământul acestuia și fără să fie în privința aceasta vre-o convențiune între dânsii, se găsește față de proprietar într-o situație analoagă ca și a unui terțiu, și deci raporturile între dânsii urmează să fie regulate ca acelea dintre terțul constructor și proprietar;

Considerând că Curtea de apel judecând în mod absolut că art. 494 cod. civ., nu este aplicabil la construcțiunile și lucrările făcute de un deținător cu titlu precar, a interpretat greșit acest articol;

Că așa fiind, motivul III de casare se găsește întemeiat, și Curtea fără a mai intra în cercetarea celui de al IV-lea motiv, casează, etc.

JUD. OCOLULUI RURAL EPUREȘTI, VLAȘCA

Sedința dela 24 Iulie 1919

Cartea de judecată civilă No.

Constructor de rea credință. — Constructor de bună credință pe terenul altuia. — Efecte. — Teoria accesiei. — Art. 494 c. civ. combinat cu art. 486 și 487 c. c.

Construcțiunile făcute pe proprietatea altuia de către un posesor de rea credință vor fi dărâmate, dacă proprietarul nu vrea să le conserve, pentru că s'a violat dreptul de proprietate, săvârșindu-se o uzurpare de drepturi.

*Construcțiunile făcute de posesorul de bună credință vor fi conservate, și pentru că nimeni nu se poate îmbogăți în dauna altuia, el va fi despăgubit. *)*

Judecata,

Având în vedere acțiunea intentată de Nedelea Marin M. Mușat, văduva, cu petiția înregistrată la No. 578/919 în contra lui Șerban Mușat;

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar; Având în vedere că reclamanta pretinde suma de lei 500 pentru un șopron distrus de pârât;

Având în vedere că prin martorii audiați în instanță anume Grigore Neacșu și St. I. Iordache zis Oiță, reclamanta a făcut dovada că din banii săi a cumpărat blani, iar soldații dela coloană au construit șopronul în timpul mobilizării, că s'a folosit de șopron și că pârâtul l'a dărâmat;

Având în vedere că reclamanta susține că trebuia să fie somată prin corpul portăreilor pentru a ridica șopronul;

Având în vedere că pârâtul susține că fiind mobilizat, reclamanta a construit șopronul, pe care el, întorcându-se din războiu, l'a dărâmat;

Având în vedere că pârâtul invoacă în apărare actul de vânzare autent. la No. 175/909 de judecătoria ocol, Singureni, Vlaşca, transcris la No. 2113/909 trib. Vlaşca act intervenit între vânzătorul Marin Mușat și cumpă-

rătorul Șerban M. Mușat și aliat la dosar, că din act rezultă că locul pe care reclamanta a construit șopronul era și este proprietatea pârâtului;

Având în vedere că în fapt se constată că reclamanta a construit pe proprietatea altuia;

Considerând că reclamanta atribuindu-și posesia locului și a construcției de pe el pe nedrept, a săvârșit o uzurpare de drepturi;

Că intenția fiindu-i de a clădi pentru sine, nu putea avea calitatea de „negotiorum gestor”, că în acest caz actul juridic se îndeplinește în interesul altuia fără a avea însărcinare, dar nu violând dreptul proprietarului gerându-i interesele;

Considerând că în baza principiului „accessio cedit principali” proprietarul lucrului este prezumat proprietarul accesoriului care formează o independență necesară a lui, până ce se dovedește din contra (art. 492 C. C.);

Că în speță, dovada s'a făcut de reclamanta pentru accesoriu;

Considerând că, art. 494 c. c. presupune că construcțiunile au fost făcute de un terțiu, că astfel fiind nu poate exista nici o legătură de obligațiune între posesor și proprietar, altfel posesorul n'ar mai fi un terțiu;

Considerând că reclamanta a construit ca un posesor a cărui bună sau rea credință urmează să o examinăm;

Considerând că pentru ca reclamanta să fi fost un posesor de bună credință, conf. art. 486 c. c., trebuia „să posedă ca proprietar în virtutea unui titlu translativ de proprietate, ale cărui viții nu îi sunt cunoscute”, probă pe care ea nu a făcut-o; că din contra, neavând nici un titlu, a fost un posesor de rea credință, construind cu știință pe terenul altuia și violând astfel dreptul de proprietate;

Considerând că posesorul de rea credință este în culpă și ar fi contrar dreptului de proprietate, contrar echității, ca uzurpatorul să poată obliga pe proprietar să păstreze construcțiunile care chiar de ar fi în sine utile, ar fi însă proprietarului inutile, în înțelesul că el nu le-ar fi făcut;

Considerând că în virtutea dreptului absolut de proprietate, proprietarul revendică fondul său; că în principiu nu e ținut nimie față de posesor, că numai pe considerații de echitate proprietarul e ținut să-l îndemneze; că însă echitatea cere să distingem posesorul de bună credință de cel de rea credință;

Considerând că posesorul de rea credință poate fi constrâns a distruge construcțiunile numai pe motivul relei sale credințe, spre diferență de posesorul de bună credință, căruia proprietarul nu i poate cere desființarea construcțiunilor;

Considerând că chiar în cazul că ar fi procurat o plus valută proprietății, totuși el nu are nici un titlu pentru a îmbunătăți fondul altuia, că lucrările făcute n'au fost în vederea interesului proprietarului fondului, că din contra a despoiat pe proprietar de dreptul său;

Considerând că, în fapt, pârâtul distrugând șopronul construit de reclamantă, fără a distruge materialul component, n'a depășit dreptul acordat de lege proprietarului față de posesorul de rea credință, de a-l obliga să ridice materialul și a putea cere să fie condamnat la daune interese;

Că deci, obiecțiunea reclamantei că nu a fost somată prin corpul portăreilor pentru a ridica șopronul este fără interes;

Că așa dar, acțiunea reclamantei nefiind întemeiată, urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, respinge acțiunea etc., etc.

Judecător, (s) *Corneliu Carpen.*

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Apelantă, Constanța C. Fălcoianu, prin D. avocat M. Rachitan.

Intimată, Primăria comunei Costești, asistată de D. avocat Nicolescu.

Legea învoielor agricole. — Izlaz. — Ofertă sub condițiune. — Neîndeplinirea ei în termenul util. — Nulitatea ofertei. — Art. 9, al. 3 legea învoielor agricole.

După dispozițiunile art. 9 al. 3 din legea tocmelilor agricole, izlaurile comunale se vor constitui prin cumpărătoare de bună voie între comună și proprietarii respectivi din cuprinsul ei, întru cât sunt considerate ca vânzări voluntare.

În ce privește condițiunile necesare pentru perfecționarea convențiunii de vânzare de izlaz, legea specială a învoielor agricole nu aduce nici o derogare principiilor de drept comun în materie de convențiuni.

O convențiune de vânzare făcută prin ofertă supusă acceptării, ca să devie perfectă se cere ca acceptarea ofertei să se facă în întregimea ei, de oarece o acceptare sub condițiune sau limitată a ofertei se consideră ca un refuz al primirii ei și formează o nouă ofertă, supusă la rândul ei acceptării primului ofertator.

Prin urmare, în speță, apelanta făcând o ofertă limitată, înăuntrul cărui termen intimată primăria Costești trebuia să accepte sau să refuze, și trecând acest termen fără ca intimată să fi răspuns, urmează că apelanta era degajată de oferta sa prin trecerea timpului în care trebuia să se răspundă și astfel apelul său este admisibil (Curtea de apel București, secția I, Decizia civilă No. 84 din 23 Iunie 1919, prin care s'a admis apelul contra sentinței tribunalului Dâmbovița secția I, No. 474/914).

NOTĂ. — Vezi în același sens: Înalta Curte de Casație, secția I, Decizia No. 514/915, Curierul Judiciar din 1915, No. 11, pag. 92; Curierul Judiciar din 1914, No. 17, p. 144; No. 70 p. 567; No. 77 pag. 563; No. 83, pag. 678, și altele citate de D. Wl. Mavrodineanu în **Regulamentul Hotărnicilor**, ediția II, 1917, p. 248 și următ. (N. R.)

Apelant, Căpitan C. Vernescu, asistat de D. avocat Popescu Tudor.

Intimată, Ministerul de Război, prin D. avocat Al. Caracș.

Ofițer activ sărit la înaintare trei ani consecutivi. — Confirmarea de „bun în grad”. — Demisionare. — Art. 23, 26 și 59 al. 1 legea de înaintare și art. 37 și 39 din regulamentul aceleiași legi. — Modificarea art. 59 prin legea dela 1913. — Neaplicarea legii din 1913 ofițerului demisionat anterior legii dată cu efect retroactiv.

a) Conform art. 23 al. 1 legea de înaintare în armată din 1906 și 1908, pentru ca un ofițer activ să poată înainta fie la alegere, fie la vechime, trebuie să figureze pe tabloul de propunere al șefilor erarhici, care se înaintează anual Ministerului de război spre a se lua și avizul inspectorilor generali.

Conform art. 26 din aceeași lege, ofițerii cari au rând la înaintare, la vechime, pot fi eliminați pentru rea purtare sau incapacitate de către comitetul inspectorilor generali, iar ofițerul astfel eliminat în trei ani consecutivi, este trecut din oficiu în poziție de retragere prin Decret regal.

Conform art. 37 din regulamentul aceleiași legi, ofițerii de toate gradele, cari nu vor obține aprecieri favorabile din partea tuturor șefilor erarhici și aceea a inspectorilor generali, pot fi săriți dela înaintare; iar ofițerului sărit pentru a treia oară, conform art. 39 din același regulament, i se aplică dispozițiunile art. 26, adică este pus din oficiu în retragere.

Prin art. 59 din legea dela 14 Dec. 1911, s'a modificat art. 26 pentru ofițerii săriți dela înaintare, în sensul că nu mai sunt puși în retragere din oficiu, ci li se confirmă menținerea de „bun în grad”, excluzându-i pentru tot restul carierei lor de a mai fi înaintați.

b) Deși legea dela 1 Aprilie 1913 a modificat art. 59 în sensul că se acordă locotenenților și sublocotenenților încă un stagiul de doi ani de încercare, când au fost săriți dela avansare chiar trei ani consecutivi, legea dată cu efect retroactiv, totuși, în speță, ea nu poate profita apelantului, de oarece el a demisionat din armată înainte de 1 Aprilie 1913, deci anterior punerii legii în aplicare. (Curtea de apel București, secția I, decizia civilă No. 91 din 1 Iulie 1919, prin care s'a respins apelul contra sentinței tribunalului Ilfov secția II No. 529/915).

SECȚIA II

Apelant Leonida Gussi, asistat de d-nii avocați Al. Ionescu și C. Cernescu.

Intimată P. și Caliope Carapanos, personal și ca soț, asistat de d. avocat Dem. P. Negulescu.

Apel. — Convențiuni matrimoniale. — Art. 1228 c. civ. — Regim dotal. — Art. 1234 c. civ. — Donație în timpul căsătoriei. — Terțiu donator. — Inscripție ipotecară. — Inadmisibilitate.

Conform art. 1228 c. civ., convențiunile matrimoniale vor fi făcute înaintea celebrării căsătoriei, iar art. 1234 c. civ. specifică că este dotal tot ceea ce femeia își constituie drept dotă. Este deasemenea dotal, în lipsă de declarare contrarie, tot ceea ce se dă femeii în contractul său de căsătorie sau de un al treilea sau de viitorul ei bărbat.

În speță, fiind vorba de o convenție, încheiată posterior căsătoriei între un terțiu și soț, prin care terțul donator obligă pe soț de a restitui soției sale la desfacerea căsătoriei toate sumele ce a primit dela acest terțiu, în timpul căsătoriei, nu poate avea caracterul unei convențiuni matrimoniale și nici stabili un regim dotal pentru ea pe baza ei să se poată lua inscripțiune ipotecară legală asupra bunurilor soțului. (Curtea de apel București, s. II-a, decizia civilă No. 143 din 2 Octombrie 1919, prin care s'a respins apelul făcut contra sentinței Trib. Ilfov secția Notarial No. 170/919).

SECȚIA IV

Apelanți: L. și R. Froimovici prin d. avocat Filderman.
Intimată: S. Rosenberg prin d. avocat Anibal Teodorescu.

Marcă de fabrică. — Condițiunile cerute de lege. — Adoptarea în mod nelegal de o altă fa-

brică. — Dreptul de a o revendica. — Art. 1 și 4 din legea mărcilor de fabrică.

Potrivit art. 1 din legea mărcilor de fabrică se consideră ca marcă de fabrică sau de comerț diferite semne întrebuințate pentru a face să se deosebescă produsele unui industriaș, cum sunt: numele sub o formă deosebită, întipăriturile, vignetele, etc. de unde rezultă că ori ce denumire de fantezie creiată de un comerciant sau industriaș pentru a distinge un preparat al său, constituie o marcă de fabrică.

Prin citatul articol legea prevăzând că și numele poate constitui o marcă de fabrică cu condițiunea că, pentru a se evita ori ce confuziune, să afecteze o formă distinctivă, s'a referit numai la numele proprii fie ale unei persoane fizice, fie ale unei persoane morale, pentru că ceea ce a înțeles să protejeze în cazul adoptării unei atari mărci nu e numele în el însuși luat în abstract, ci forma exterioră sub care se prezintă.

În speță fiindcă împerecherea de cuvinte «*Cavalerul de Franț*», închipuit de intimatul Saul Rosenberg, pentru a demarca crema de ghetă, constituie un nume și deci nu mai are nevoie de a fi îmbrăcat într-o formă specială, el constituind o marcă de fabrică.

Conform art. 4 din aceeași lege însă, marca de fabrică constituie proprietatea exclusivă aceluia ce a adoptat-o și are dreptul să-o revendice dela toți aceia, care ar imita-o.

În speță apelanții Leon și Rubin Froimovici, adoptând ca marcă de fabrică «*Cavalerul de Frank*», care prin modul de întrebuințare, al înfățișării, scrierii, dispozițiunii și culoarei caracterelor întrebuințate este absolut identică cu a intimatului, prin urmare intimatul a adoptat aceasta similitudine în scopul unei concurențe neleale și intimații sunt în drept să-și revendice marca lor. (Curtea de Apel București, secția IV-a. Decizia comercială No. 4 din 25 Ianuarie 1919, prin care s'a admis apelul contra sentinței Tribunalului Ilfov secția II comerciale).

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurentă, Casa Rurală, prin D. avocat Em. Dendrino.

Intimată, Eforia Așez. „Nifon Mitropolitul“, prin D-nii avocați A. Lăzărescu și I. A. Vasilescu.

Locațiune. — Rechiziție. — Lipsă de folosință. — Caz de forță majoră. — Riscurile luate de chiriaș asupra sa. — Dacă mai poate cere o reducere de chirie proporțională cu lipsa de folosință? Soluție negativă. — Chestie de interpretare suverană. — Art. 1423, comb. cu 1082, 1426, 1428 c. civil.

a) Rechiziționarea unui imobil închiriat de către autoritatea militară a puterii ocupante trebuie considerată ca un caz de forță majoră ale cărei urmări se găsesc reglementate de art. 1423 cod. civil, iar nu de dispozițiile art. 1426 și 1428 c. civ., căci nu poate fi vorba de o turburare de drept în sensul art. 1428 c. civ., care să implice o culpă din partea locatorului și să justifice apoi o acțiune în daune în contra sa sau să fie vorba de o turburare de fapt, despre care se ocupă art. 1426 c. civ. ale cărei urmări să le suporte numai locatorul, întrucât se poate apăra singur, ci, în cazul unei rechizițiuni, locatorul este lipsit de folosința imobilului închiriat printr-un fapt care, atât față de el cât și de locator, are toate caracterele unui caz de forță majoră, de vreme ce se datorește unei împrejurări neimputabile nici uneia din părți, așa că toate consecințele acestui fapt au a fi cărmuite de dispozițiunile art. 1423 comb. cu art. 1082 c. civil.

b) Când locatarul printr-o clauză din contract, id. asupra sa riscurile rezultând din cazuri fortuite ori de forță majoră, prevăzute ori neprevăzute, instanța de fond interpretând în mod suveran această clauză, poate deduce că locatarul a înțeles să renunțe a reclama reducerea chiriei, în cazul când n'ar putea avea folosința integrală a imobilului pe toată durata contractului, întrucât această clauză constituie legea părților și derogă la prevederile legii. (Cas. I, decizia 201 din 29 Septembrie 1919, prin care s'a respins recursul contra deciziei C. apel Buc. I. 7/919).

SECȚIA II

Recurent H. Spirescu prin d. avocat P. Sadoveanu

Delapidare de bani publici. — Perceptor. — Nejustificarea sumei găsită lipsă. — Procesul verbal al controlorului fiscal care constituie lipsa — Stabilirea delictului. — Deschiderea acțiunii publice. — Consemnarea sumei după luarea interogatorului de către judecătorul de instrucție. — Dacă poate scăpa de pedeapsă pe delinquent? — Soluție negativă. — Art. 140 c. penal.

Dacă pe când se instruisa de către judecătorul de instrucție faptul de delapidare de bani publici săvârșit de către un perceptor comunal, conturile sale de gestiune se verificau de delegația județeană — autoritatea competentă de a controla gestiunile casierilor comunelor rurale — această împrejurare nu este de natură a ridica delictului elementul intențiunii frauduloase, întrucât delegațiunea județeană este chemată să determine numai quantumul deficitului, iar nu existența deficitului care se poate constata prin alte mijloace, cum în speță se constată din procesul verbal al controlorului fiscal, din care rezultă că pentru suma de 2417 găsită lipsă, recurentul perceptor nu a prezentat nici un act justificativ la ordonanțele de plată.

Consemnarea sumei constatată lipsă, după ce se deschisese acțiune publică și după ce judecătorul de instrucție luase recurentului interogatoriul, constituie numai reparațiunea prejudiciului cauzat prin delapidare, și care nu poate apăra pe perceptor de răspunderea penală a delictului, care a fost consumat din chiar momentul când dânsul n'a putut să justifice lipsa banilor. (Cas. II, decizia penală 1448 din 17 Oct. 1919, prin care s'a respins recursul contra deciziei Curții de apel Craiova s. II, 125/919).

SECȚIA III

Recurent: Banca Sindicatului agricol, din Roșiori de Vede, prin D-l avocat M. Paraschivescu.

Intimați, D. D. Slăvescu personal și C. Vetra lipsă. **Protest. — Locul unde se face — Cercetările ce trebuie făcute de Portărei. — Art. 327, 272, 328 c. comercial.**

Dacă într-o cambie se indică ca loc de plată un oraș fără a se arăta strada și No. casei, atunci atât plata, cât și protestul nu se poate face decât la domiciliul creditorului.

După dispozițiunile art. 272 c. comercial, când în biletul la ordin nu se arată anume locul plății, în acest caz, locul de emisiune se socotește ca loc de plată și ca domiciliu al comitentului.

Potrivit art. 327 comb. cu 328 c. com. numai în caz de greșită sau falsă arătare a domiciliului părților, prevăzute de art. 327 c. com. portărele este dator, pentru facerea protestului să consemneze în actul său cercetările făcute pentru a găsi acele persoane, iar dacă persoana este prezentă a i adresa somațiunea cerută de lege, notând răspunsul dat. — (Cas. III, Dec. 387 din 4 Noembrie 1919, prin care s'a admis recursul făcut contra deciziei comerciale No. 40/916 a Curții Apel București s. II).